

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**  
кафедра міжнародного приватного права та порівняльного правознавства

## **С И Л А Б У С**

**навчальної дисципліни**

**«Міжнародне приватне право»**

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень**

**Ступінь вищої освіти – бакалавр**

**Галузь знань – 08 «Право»**

**Спеціальність – 081 «Право»**

**Статус навчальної дисципліни – обов'язкова**

**Рік набору – 2020**

**Силабус навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» »**  
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти  
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т  
імені Ярослава Мудрого, 2022. 14 с.

Розробник:

І.А. Шуміло, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри  
міжнародного приватного права та порівняльного правознавства.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного приватного права та  
порівняльного правознавства  
(протокол № 13 від 11 червня 2020 р.).

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні  
кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства  
(протокол №13 від 11 червня 2021 р.).  
(протокол № 3 від 23 вересня 2022 р.).

**Завідувач кафедри** – Д.В. Лук'янов, доктор юридичних наук, професор  
**Головуюча на засіданні кафедри** – О.В. Зінченко, докторка історичних  
наук, професорка

### Дані про викладача

<b>Назва навчальної дисципліни</b>	Міжнародне приватне право
<b>Вид навчальної дисципліни</b>	Обов'язкова
<b>Викладач</b>	Шуміло Інеса Анатоліївна, доцентка кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства, кандидатка юридичних наук, доцентка
<b>Контактний телефон</b>	057-704-10-89
<b>Е-mail</b>	i.a.shumilo@nlu.edu.ua
<b>Консультації</b>	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. вул. Пушкінська, 77, ауд. 226.
<b>Онлайн консультації</b>	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

### *Анотація навчальної дисципліни*

У пропонованому курсі розглядаються обов'язкові для даної дисципліни інститути: поняття та джерела міжнародного приватного права, загальні засади правозастосування у цій галузі, правовий статус суб'єктів, основи міжнародного приватного права ЄС, розкриваються теми майнових, зобов'язальних, трудових, сімейних, спадкових та інших відносин з іноземним елементом, остання тема присвячена питанням колізій юрисдикцій.

### *Мета та завдання навчальної дисципліни*

*Мета викладання навчальної дисципліни* – формування системи фахових знань у сфері правового регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом в умовах євроінтеграції України, глобалізації та цифровізації світової економіки, набуття практичних навичок їх застосування у нормотворчій, правозастосовній, правоохоронній, експертно-консультаційній та педагогічній діяльності, розвиток аналітичного та критичного мислення здобувачів вищої освіти.

### *Завдання:*

- формування системи теоретичних знань щодо сучасних концепцій міжнародного приватного права, його місця та ролі в правовій системі та

розуміння перспектив розвитку міжнародного приватного права в умовах інформаційного суспільства та глобалізації економіки;

- засвоєння основних підходів і засобів визначення належного до застосування права у приватних відносинах з іноземним елементом;

- розуміння умов застосування іноземного права в Україні та підстав для відмови у його застосуванні;

- оволодіння навичками правової кваліфікації ситуацій у справах з іноземним елементом та вмінням складати правові висновки, заяви, позови, та відзивки на позови, скарги, звернення, договори та інші правореалізаційні акти відповідно до правил юридичної техніки, із застосуванням інноваційних технологій та стандартів інформаційної безпеки.

### ***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.***

#### ***Міждисциплінарні зв'язки***

***Пререквізити:*** «Теорія права», «Історія держави і права України», Філософія, «Історія держави і права зарубіжних країн», «Конституційне право», «Економічна теорія», «Цивільне право (Частина 1)».

***Кореквізити:*** «Міжнародне право», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» «Цивільне право (Частина 1)», «Трудове право»,.

***Постреквізити:*** ««Цивільне право (Частина 2)», «Господарське право», «Цивільний процес».

#### ***Очікувані результати навчання***

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Демонструвати знання сучасних концепцій міжнародного приватного права, його місця та ролі в правовій системі.

РН НД 2. Демонструвати знання та розуміння перспектив розвитку міжнародного приватного права в умовах євроінтеграції України, цифровізації суспільних відносин та глобалізації економіки.

РН НД-3. Визначати належне до застосування право а у приватних відносинах з іноземним елементом та аргументовано доводити відмову у застосовані іноземного права.

РН НД-4. Характеризувати правовий статус суб'єктів міжнародного приватного права: фізичних та юридичних осіб, держав та міжнародних юридичних осіб.

РН НД-5. Демонструвати знання та розуміння колізійних питань окремих інститутів міжнародного приватного.

РН НД-6. Демонструвати знання та розуміння проблеми колізії юрисдикцій у міжнародному приватному праві та засобів її розв'язання.

РН НД-7. Виконувати складні завдання та формулювати судження у справах з іноземним елементом, використовуючи міждисциплінарний підхід.

РН НД-8. Демонструвати навички правової кваліфікації ситуацій у справах з іноземним елементом.

РН НД-9. Вміти правильно тлумачити норми міжнародного приватного права та застосовувати їх на практиці.

РН НД-10. Складати правові висновки, заяви, позови, та відзиви на позови, скарги, звернення, договори та інші правореалізаційні акти відповідно до правил юридичної техніки та нормативно-правових актів міжнародного приватного права, міжнародних торговельних звичаїв і ділових узвичаєнь.

РН НД-11 Демонструвати знання процедури визнання та виконання іноземних судових рішень.

РН НД-12 Розкривати особливості законодавчого регулювання міжнародної правової допомоги у цивільних, сімейних та комерційних справах.

**для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Поняття міжнародного приватного права.	Поняття міжнародного приватного права.	4
2	Форми (джерела) міжнародного приватного права	Форми (джерела) міжнародного приватного права	4
3	Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві.	Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві.	6
4	Суб'єкти міжнародного приватного права.	Суб'єкти міжнародного приватного права.	3
5	Основи міжнародного приватного права ЄС	Основи міжнародного приватного права ЄС	3
6	Право власності в міжнародному приватному праві.	Право власності в міжнародному приватному праві.	4
7	Інтелектуальна власність в міжнародному приватному праві	Інтелектуальна власність в міжнародному приватному праві	6
8	Правочини та зобов'язання в міжнародному приватному праві	Правочини та зобов'язання в міжнародному приватному праві	6
9	Міжнародні перевезення.	Міжнародні перевезення.	4
10	Міжнародне трудове право.	Міжнародне трудове право.	4
11	Міжнародне сімейне право.	Міжнародне сімейне право.	6
12	Міжнародне спадкове право.	Міжнародне спадкове право.	6
13	Колізії юрисдикцій в міжнародному приватному праві.	Колізії юрисдикцій в міжнародному приватному праві.	4
	Усього		60

**Види навчальних занять і самостійна робота  
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Поняття міжнародного приватного права		110
2	Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві	Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві	
3	Правочини та зобов'язання в міжнародному приватному праві	Правочини та зобов'язання в міжнародному приватному праві	

**Самостійна робота студентів**

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури та судової практики судів України і ЄСПЛ;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей;
- підготовка портфоліо практики судів України у справах з іноземним елементом;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка дослідження (проекту) з вузької проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- проходження он-лайн курсів на платформах VOIB, COT, Гаазької конференції з міжнародного приватного права та ін.;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

### **Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни**

#### *Нормативно-правові акти*

Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997\\_009#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text)

Конвенція ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності 2004 року. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_e50](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_e50)

Європейська конвенція про імунітет держав (ETS №74) 1972 р. – URL:  
[http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_060](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_060)

Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р. URL:  
[http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_391](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_391);

Міжнародна конвенція про уніфікацію деяких правил про коносамент  
1924 р. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_221](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_221);

Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р. URL:  
[http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_391](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_391);

Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) 1980 р. URL:  
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/943-15>;

Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення (УМВС) 1951 р.  
URL: [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/998\\_011](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/998_011);

Угода про міжнародне пасажирське сполучення (УМПС) 1951 р URL:  
[http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/998\\_014](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/998_014);

Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення  
вантажів (КДПВ) 1956 р. URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_234](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_234);

Монреальська конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних  
повітряних перевезень 1999 р. URL:  
[http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_594](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_594);

Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. URL:  
[http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_038](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038);

Варшавська конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються  
міжнародних повітряних перевезень 1929 р. URL:  
[http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995\\_181](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_181);

Будапештська конвенція про договір перевезення вантажів внутрішніми  
водними шляхами 2001 р. URL: [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995\\_998](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_998);

Європейська конвенція про усиновлення дітей 2008 р. URL:  
[http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994\\_a17](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a17)

Закон України «Про міжнародне приватне право» 2005 р. URL:  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2709-15#Text>

Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

Кодекс торговельного мореплавства України 1995р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>

Порядок здійснення захисту прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/581/2002#Text>

### *Література*

Міжнародне приватне право. Підручник. За ред. Білоусова Є. М., Яковюка І. В. Харків: Право, 2020.

Міжнародне приватне право. Підручник. За ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. Харків. Право, 2012.

Міжнародне приватне право. Загальна частина. Підручник. За ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. Київ, : Алерта, 2012.

Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. – К.: Алерта, 2013.

Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 13 : Міжнародне приватне право / редкол.: А. С. Довгерт (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2021. – 864 с. : іл.

Довгерт А. С. Доктрина міжнародного приватного права в Україні на зламі століть. *Право України*. 2020. № 6.

Калакура В.Я. Міжнародне сімейне право: принципи та особливості колізійного і уніфікаційного регулювання: монографія. Київ. Алерта, 2017.

Лук'янов Д. В., Шуміло І. А., Лукань М. О. Колізійне регулювання транскордонного спадкування авторських прав. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 2. С. 49-63.

Лук'янов Д.В., Хоффманн Т., Шуміло І.А. Перспективи рекодифікації міжнародного приватного права в Україні: чи потребують колізійні норми нового «прихистку»? *Вісник Національної академії правових наук України*. 2021. Т. 28, № 2. С. 198-210.

Ребриш Б.Ю. Колізійно-правове регулювання у сфері транскордонної недобросовісної конкуренції: європейська теорія та законодавча практика в Україні. *Право України*. 2020. № 6. С. 147-165..

Черняк Ю.В. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу з розгляду сімейних спорів: Монографія. – К.: Алерта, 2018.

Черняк Ю.В. Інститут підсудності в міжнародному приватному праві країн Європейського Союзу та України: Монографія. – К.: Прецедент, 2008

Шуміло І. А., Литвиненко Д. О. Договірне спадкування в міжнародному приватному праві. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки"*. 2020. № 11.

Шуміло І. А., Ковпик О. Ф. Правові та етичні проблеми транскордонного сурогатного материнства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 182-186.

Шуміло І. А., Сулейманов Р. А. Нова концепція транскордонного переміщення компаній у законодавстві ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 372-377. DOI: DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-3/94>.

#### *Інтернет-ресурси*

Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (United Nations Commission on International Trade Law) (UNCITRAL): <http://www.uncitral.org>

Гаазька конференція з міжнародного приватного права (The Hague Conference on Private International Law): <http://www.hcch.net>

Міжнародний Інститут уніфікації приватного права (International Institute for the Unification of Private Law) (UNIDROIT): <http://www.unidroit.org>

Інститут порівняльного права та міжнародного приватного права ім. Макса Планка (Max Planck Institute for Comparative and International Private Law): <http://www.mpipriv.de>

Міжнародна торгова палата (International Chamber of Commerce) (ICC): <https://iccwbo.org/>

Законодавство Європейського Союзу: <https://eur-lex.europa.eu/>

База даних транснаціонального права Кельнського університету, Німеччина: <http://www.trans-lex.org>

### СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Міжнародного приватного права та порівняльного правознавства. URL:

[http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com\\_k2&view=itemlist&task=category&id=220:mizhнародne-pryvatne-pravo&Itemid=151](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=220:mizhнародne-pryvatne-pravo&Itemid=151)

### Вимоги викладача

Студенти *повинні*: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні завдань; аналізувати норми міжнародного приватного, здійснювати аналіз судової та правозастосовної практики; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка міжнародного права, написанні наукових статей, брати участь у moot-court з права міжнародного інвестиційного права та права СОТ, проходити додаткові он-лайн курси на рекомендованих освітніх платформах..

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm\\_doc/kodeks\\_academichnoyi\\_etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Викладач звертає особливу увагу на дотримання політики недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Присутність на лекційних та практичних заняттях - обов'язкова. Під час як лекційних, так і практичних занять студенти мають право в будь який час ставити викладачеві запитання з відповідної теми та запрошуються брати активну участь у дискусії. Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації). В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

### **Контрольні заходи результатів навчання**

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

*Поточний контроль* знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів:

усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист портфоліо судової практики у справах з іноземним елементом, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з чотирьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 10 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для **самостійної роботи** (опрацювання даних Єдиного державного реєстру судових рішень, узагальнень судової практики у справах з іноземним елементом; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проходження он-лайн курсів на рекомендованих платформах міжнародних організацій; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний додержуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

### Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
<b>A</b>	<b>Відмінно</b> – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
<b>B</b>	<b>Дуже добре</b> – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
<b>C</b>	<b>Добре</b> – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
<b>D</b>	<b>Задовільно</b> – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
<b>E</b>	<b>Достатньо</b> – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
<b>FX</b>	<b>Незадовільно</b> – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
<b>F</b>	<b>Незадовільно</b> – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34